

ПРЕГЛЕДНИ НАУЧНИ ЧЛАНАК

МЕЂУНАРОДНИ КРИВИЧНИ СУД И ЊЕГОВА
НАДЛЕЖНОСТ НА ТЕРИТОРИЈИ УКРАЈИНЕ И РУСКЕ
ФЕДЕРАЦИЈЕБојана Кнежевић¹

Апстракт: У овом раду, иако из његовог наслова произилази да ћемо се бавити искључиво мјесном надлежношћу, пажњу ћемо морати усмјерити на још неколико питања. Први разлог за то је што у овој ситуацији постоје многобројне специфичности којима треба да се позабавимо у циљу бољег разумијевања околности које су претходиле сукобу у Украјини. Пажњу треба усмјерити и на вишевјековни однос двије словенске државе, околности у којима је основан Међународни кривични суд, као и ранији привремени и интернационализовани судови, затим приступање Руске Федерације Римском статуту, али не и његовој ратификацији, те повлачењу потписа и посљедицама које то носи, будући да је Русија стална чланица Савјета безбједности. Даље, фокус је на дефинисању елемената кривичног дјела агресија у оквиру Римског статута и законодавства Украјине, те давању посебне изјаве од стране Украјине из новембра 2013. године, чиме је прихватила надлежност Међународног кривичног суда на својој територији за све случајеве који произађу из настале ситуације и обновила је 2014. године на неодређен период. Битно је поменути и дешавања у Белгородској области и питање имунитета у складу са чланом 98 Римског статута и изданим налогом за хапшење председника Руске Федерације.

Кључне ријечи: Међународни кривични суд, Руска Федерација, Украјина, Белгород, имунитет.

¹мастер права, контакт: kbojana369@gmail.com

1. МЕЂУНАРОДНО КРИВИЧНО ПРАВОСУЂЕ

Како наводи професор Бабић, а са чиме се слажемо, до развоја међународног правосуђа није дошло плански, већ кроз суђења која су се водила пред формираним судовима надлежним за процесуирање учинилаца кривичних дјела извршених током ратова², иако је постојала тежња да се формира суд који би се бавио процесуирањем кривичних дјела којима се угрожава међународно право. Разлог томе треба тражити, баш како се наводи у литератури, у тежњи да се формирањем таквих судова за вријеме оружаних сукоба спријечи вршење најтежих кривичних дјела. Како један од аутора лијепо примећује, општа историја човјечанства је ратна историја, те је стога и незаобилазна подјела на побједнике и побијеђене³ и то је један од разлога зашто раније правосуђе није могло да постигне универзалност. Развој међународног правосуђа видљив је кроз оснивање Међународног војног суда у Нирнбергу и Међународног војног суда за Далеки исток – Токијски суд, затим Међународног кривичног суда за бившу Југославију – Хашки трибунал и Међународног кривичног суда за Руанду. Премда је рад ових судова критикован и помињане су многобројне мањкавости, посебно у случају прва два суда у погледу тога што су поступци вођени искључиво за извршена кривична дјела која су извршили држављани држава које су изгубиле рат, као и да је кршено начело законитости, оспоравања су остала у другом плану због евидентних злочина који су се десили. С друге стране, треба примијетити да се свијет ипак одмакао од егзекуције по кратком поступку. Свеједно, рад привремених судова (како војних након Другог свјетског рата, тако и суда за Руанду и бившу Југославију) дао је додатни допринос и подстицај за стварање Међународног кривичног суда.

Не треба заборавити ни Лајпцишки процес као први покушај да учиниоцима најтежих кривичних дјела у свјетским ратовима буде суђено, када је требало судити прије свега Вилхелму II (Wilhelm II), али он се склонио у Холандију, која је одбила да га изручи. Но, идеја о формирању првих судова је много старија и јавила се током стогодишњег рата (1337–1453), када је римски папа предложио да се формира суд који би био надлежан да суди извршиоцима који су чинили кривична дјела током поменутог рата. Историја билежи да се суђење оваквог карактера и десило када је формиран први суд због кривичних дјела извршених над цивилним становништвом

² Милош Бабић, *Међународно кривично право*, друго издање, (Бања Лука: Правни факултет, 2021), 185.

³ Владимир Лепосавић, „Међународно кривично правосуђе“, *Правни зборник: мјесечни правни часопис*, 3–4, (2010): 69.

у Брајзаху 1474. године, на којем је донесена пресуда Петру фон Хагенбаху (Peter von Hagenbach), који је том приликом осуђен на смртну казну⁴, а пресуду су донијеле судије из савезних градова.⁵

Историја је забиљежила и још раније суђење, из тринаестог вијека, када је за вријеме Шарла Анжујског (Charles d'Anjou) у Напуљу 1268. године извршена смртна казна над Конрадом фон Хохенштафеном (Conradin von Hohenstaufen), будући да је био оптужен за вођење незаконитог рата и ратне злочине против цивилног становништва.⁶

Из свега наведеног је видљива тежња да се суди учиниоцима најтежих кривичних дјела, али сама израда, прије доношења коначне верзије данас важећег Римског статута (у даљем тексту: Статута) Међународног кривичног суда (у даљем тексту: МКС) прошла је кроз фазу приједлога, амандмана, те многобројних верзија, што не чуди јер је захтјевно објединити различите правне системе у један јединствени документ који ће ратификовати највећи број држава свијета. За ступање на снагу Статута било је потребно да га најмање 60 земаља ратификује, што се и десило 1. јула 2002. године, након што га је потписало 66 држава, чак нешто више од потребног броја.

Међутим, није пожељно направити грешку и сматрати МКС надмоћним судом. Он је заправо суд који функционише на међународној сарадњи и добровољном приступу држава чланица овом суду, што ће рећи да се не ради о надржавном, већ међудржавном суду, а то је посебно видљиво из чињенице да нема своју полицију, већ зависи од сарадње држава, па се тако окривљени не изручује, већ предаје, како је објашњено у члану 102 Статута, гдје је прописано да се под изручењем сматра предаја лица.

2. ОДНОС РУСКЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ СА УКРАЈИНОМ И НАТО-ОМ

Како би се боље разумјели данашњи односи између Руске Федерације (у даљем тексту: Русија) и Украјине, треба се подсјетити да су ове двије државе у средњем вијеку биле дио Кијевске Русије, што је основ да и једни и други буду заинтересовани са историјске тачке за тај простор, при чему треба поменути да је Кијев сматран престолницом и основан је према историјским подацима у петом вијеку, иако ће касније добити званичан статус града, а Москва у дванаестом на сјевероисточној граници Кијевске Русије. Од средњег вијека до данас Руси и Украјинци су дијелили сличну

⁴ Војислав Ђурђић и Драган Јовашевић, Међународно кривично право, (Београд : Номос, 2003), 115.

⁵ Драган Јовашевић, „Међународно кривично правосуђе у функцији одржавања и заштите мира и међународне безбедности“, Међународни проблеми, (2005): 50.

⁶ Драган Јовашевић, „Међународно кривично правосуђе: између права, правде, помирења и права жртава“, Међународни проблеми“, 63, 4 (2011): 538.

судбину у погледу историјских околности, али са једном великом разликом да је Русија постала царство, док Украјина није успијевала вијековима да оснује своју државу, да би у седамнаестом вијеку већи дио данашње Украјине постао дио Руског царства, а по завршетку Првог свјетског рата била је кратко независна, а од 1922. године заједно са Русијом је била дио СССР-а, све до његовог распада.

Деведесетих година прошлог вијека доћи ће истовремено до окретања Украјине ка западним државама и тежње ка уласку у НАТО и до усмењеног договора, који се кроз различите изворе различито тумачи, између америчког министра вањских послова Џејмса А. Бејкера (James A. Baker) и предсједника СССР-а Михаила Горбачова. По распаду СССР-а и Варшавског пакта, обећано је да се НАТО неће ширити на Источну Европу⁷, будући да је с распадом СССР-а и Варшавског пакта нестала и потреба за НАТО-ом, јер су та два блока били један другом противтежа. Но, како знамо, 1999. године су НАТО-чланице постале сљедеће државе: Пољска, Мађарска, Чешка, а 2004. године Естонија, Литванија, Летонија; најновије чланство донедавно неутралне Финске ратификовано је 2023. године, а ту је и тежња Шведске да постане чланица. Такође, 1997. године је дошло до потписивања „Великог уговора“ између Русије и Украјине, на основу којег су утврђене границе Украјине и тај уговор је закључен на одређено вријеме.⁸ Оно што је битно примјетити, иако је у Украјини доминантна религија православна, западни дио Украјине насељен је и Украјинцима који се изјашњавају као католици, јер су чешће долазили под утицај Пољске и Аустроугарске, а источни дио Украјине је насељен већином Русима, који су православни хришћани, те немају исто мишљење ни у погледу периода док су били у саставу СССР-а.

Након доласка на власт Виктора Јушченка послје извршене наранџасте револуције 2004. године и непризнате побједи Виктора Јануковича на изборима, Украјина се евидентно окреће ка Западу и долази до све напетијих односа између западне и источне Украјине, да би у међувремену 2010. године дошао на власт Јанукович и послје неколико година бивања на тој функцији је зауставио преговоре са ЕУ 21. 11. 2013. године, након чега је

⁷ National security archive „NATO Expansion: What Gorbachev Heard“ (Svetlana Savranskaya and Tom Blanton, 12.12.2017. година) приступљено 10. јула 2023. године <https://nsarchive.gwu.edu/briefing-book/russia-programs/2017-12-12/nato-expansion-what-gorbachev-heard-western-leaders-early> и Газета.ру „Это было давно»: США объяснили невыполнение обещания о нерасширении НАТО“ (Евгений Одинцов, 07.12.2021.) приступљено 10. јула 2023. https://www.gazeta.ru/politics/2021/12/07_a_14287213.shtml

⁸ Treaty on Friendship, „Cooperation and Partnership between Ukraine and the Russian Federation“, reg.no. 52240, приступљено 23.07.2023. године <https://treaties.un.org/Pages/showDetails.aspx?objid=08000002803e6fae> и Интерфакс – „Прекратил действовать договор о дружбе между Россией и Украиной“, (01.04.2019.) приступљено 23.07.2023. године <https://www.interfax.ru/world/656529>

дошло до протеста. Он бива смијењен 22. 2. 2014. године и напушта Украјину, а на чело државе долази Олександар Турчинов. Одговор на то је управо референдум на Криму, на којем живе већином Руси, а који је припојен Русији, након што се 97% становништва 16. марта 2014. године изјаснило да жели бити дио Русије⁹, премда државе Запада не признају овај референдум. Епилог тог периода је споразум о интеграцији Украјине са ЕУ од 21. 3. 2014. године и у прољеће исте године су након референдума формирале Доњецка Народна Република и Луганска Народна Република, које се налазе у регији Донбас, а у којима живи велики постотак Руса. Предсједник Русије је још и прије 2022. године оптуживао украјинску власт за војну офанзиву и извршен геноцид над руским становништвом на тим просторима, да би 21. 2. 2022. године најавио како ће признати независност Доњецке и Луганске Народне Републике. Треба поменути и други Мински споразум из фебруара 2015. године, који је подразумијевао прекид сукоба, размјену заробљеника, амнестију, контролу граница, измјену Устава и расписивање избора, због чијег се непоштовања и данас међусобно оптужују стране у сукобу.¹⁰

3. МЕЂУНАРОДНИ КРИВИЧНИ СУД. ОСНИВАЊЕ

Као што је већ поменуто, идеја оснивања међународног кривичног суда који би био сталан није нова, али она није заживјела раније, како се у једном извору наводи, из разлога подијељености свијета, различитих друштвених и економских интереса, традиција, али и различите развијености правних система.¹¹ Упркос многим покушајима да се оснује стални МКС, увијек су се међу великим силама налазили противници идеје и све би завршило на *ad hoc* трибуналима.

Прије него своју пажњу усмјеримо на историјат настанка МКС-а и израде нацрта Статута по завршетку Другог свјетског рата, треба поменути Гистава Мојнија (Gustave Moynier), који је још 1882. године сачинио

⁹ Риа новости, „Годовщина крымского референдума: как это было семь лет назад“ (16.03.2021.) приступљено 23.07.2023. године https://crimea.ria.ru/amp/20210316/Pervyy-yubiley-krymskogo-referenduma-kak-eto-bylo-sem-let-nazad_1-1116246032.html и Brookings, „Five years after Crimea’s illegal annexation, the issue is no closer to resolution“ (Steven Pifer, 18.03.2019.) приступљено 23.07.2023. <https://www.brookings.edu/articles/five-years-after-crimeas-illegal-annexation-the-issue-is-no-closer-to-resolution/>

¹⁰ Deutschwelle – „Minsk-2: misija u odgadanju“ (Роман Гончеренко 12.02.2016.) приступљено 23.07.2023. године <https://www.dw.com/hr/minsk-2-misija-u-odga%C4%91anju/a-19045090> и РБК – „Минские соглашения: кем и когда приняты, что прописано в тексте“ приступљено 23.07.2023. године <https://www.rbc.ru/politics/02/02/2023/6213cc339a7947457ef20336>

¹¹ Олександар Игњатовић, Митар Кокољ и Олександар Ђурић, Међународно кривично право, (Нови Сад: Правни факултет за привреду и правосуђе: Привредна академија, 2009), 167.

Нацрт Конвенције о оснивању међународног правосудног тијела. Како се у једном извору помиње, концепт међународног кривичног суда појавио се 1899. године, када је основан Стални арбитражни суд са сједиштем у Хагу, а бављењем тим питањем се наставило после Првог свјетског рата оснивањем Савјетодавног комитета правника 1920. године, чији задатак је био усвајање плана о стварању међународног суда¹², а у оквиру ове организације је потекла иницијатива о усвајању Конвенције о тероризму 1937. године.

Помиње се и један занимљив податак да је и у периоду између два свјетска рата постојала идеја о оснивању МКС-а, и то 1934. године након атентата на југословенског краља Александра I Карађорђевића¹³, да би Друштво народа 1937. године донијело поменути Конвенцију против тероризма, која је предвиђала оснивање овог суда.

Приликом доношења Конвенције о геноциду 1948. године ишло се у правцу формирању МКС-а, који би био надлежан да гони учиниоце овог кривичног дјела, а не држава на којој је дјело учињено¹⁴. Комисија за међународно право, коју је основала Генерална скупштина 1948. године, имала је задатак да изради Нацрт статута, који је презентован 1951. и 1953. године, али због хладног рата оснивање суда је остало у другом плану, да би се на тај колосијек вратили 1992. године, те је 1993. године и предан Нацрт.¹⁵ Комисија за међународно право је припремила нацрт Статута, а приликом израде Нацрта затражено је од држава чланица да се изјасне и доставе своје сугестије и примједбе, након чега је поменути Нацрт достављен Генералној скупштини 1993. године¹⁶, да би привремени комитет био основан 1995. године, а сви ранији покушаји резултирали су усвајањем Статута на дипломатској конференцији у Риму у јулу 1998. године, а чланом 126 Статута прописан је начин на који ће ступити на снагу.

Не треба заборавити поменути да се Нацрту МКС-а, који је израђен 1975. године, противио западни блок држава, јер је њиме био обухваћен злочин апартхејда. На специјалној сесији о наркотицима Генералне скупштине УН-а из 1989. године петнаест карибских и латиноамеричких држава подржале су приједлог о оснивању МКС-а, гдје је иницијатор била

¹² Ивана Крстић, „Значај универзалне надлежности након успостављања Међународног кривичног суда“ Правни живот: лист за правна питања и праксу, год. 59, књ. 542, бр. 12, (2010): 252.

¹³ Јовашевић, „Међународно кривично правосуђе: између права, правде, помирења и права жртава“, 539.

¹⁴ Миодраг Симовић, „Међународно кривично правосуђе: Настанак и историјска револуција“, Годишњак Правног факултета - Часопис за правну теорију и праксу, 36, 36 (2014): 94.

¹⁵ Игњатовић, Кокољ и Ђурић, Међународно кривично право, 168.

¹⁶ Зоран Стојановић, Међународно кривично право, *шесто допуњено издање*, (Београд: Правна књига, 2008), 176.

држава Тринидад и Тобаго због сузбијања трговине дрогом, а чијем су се оснивању противиле САД, Велика Британија и Француска.¹⁷

Почетком деведесетих година прошлог вијека формирање МКС-а постало је приоритет, како због завршетка Хладног рата, распада СССР-а, те сукоба који је обиљежила посљедња деценија прошлог вијека (на територији бивше Југославије и Руанде), али не треба занемарити ни остала дешавања и ратове у двадесетом вијеку, током којих су на најгори могући начин кршена правила ратовања.

На корак између ранијих *ad hoc* трибунала и коначног формирања једног сталног међународног кривичног суда нашли су се интернационализовани, тзв. хибридни судови, који су формиран за сукобе који су се десили у Источном Тимору, на Косову и Метохији, у Сијера Леоне и Камбоџи. То се заправо може сматрати једним видом компромиса, јер је у таквим ситуацијама дошло до примјене међународних норми и норми националног кривичног права, при чему је поступак био омогућен на државном нивоу, али је завршна ријеч припала међународној заједници, како се наводи у једном од извора, а која је заправо надзирала рад судова.¹⁸ Зашто неко спорне одредбе и данас постоје, као и шта је разлог или боље речено препрека томе да се створи једно међународно кривично право које би се примјењивало при рјешавању неких веома сложених и битних случајева, треба тражити као што професор Стојановић наводи у својој књизи у остављању широког простора за остваривање политичких циљева, те државе чланице не желе прецизне норме које би постале обавезујуће, а самим тим би их ограничиле или угрозиле њихове интересе.¹⁹

Афричке државе су на самом почетку показале велико интересовање за МКС, док су друге државе исказале противљење, а за то постоји више различитих разлога: арапске државе су оспоравале злочин против човјечности који се може учинити над сопственим становништвом, при чему узрок треба тражити у шеријатском праву. Кина се такође противила овим одредбама, али заједно са Русијом и Индијом сматрала је да за све сукобе унутар једне државе треба да буду надлежни национални правосудни органи. САД су, с друге стране, биле против могућности да се суди држављанима држава које нису потписнице за кривична дјела која се изврше на територији државе потписнице. Оно што је битно примјетити јесте да је Русија

¹⁷ Јовашевић, „Међународно кривично правосуђе: између права, правде, помирења и права жртава“, 544.

¹⁸ Миодраг Ђујић, „Критички осврт на функцију међународног кривичног правосуђа“, Наука и пракса пословних студија : зборник радова = *Science and Practice of Business Studies : Collection of Papers*, (2017): 845.

¹⁹ Стојановић, Међународно кривично право, *шесто допуњено издање*, 178.

потписала Статут, али га никад није ратификовала. Штавише, повукла је свој потпис 2016. године. Све горепоменуто је занимљиво из разлога што се међу њима налазе државе које су сталне чланице Савјета безбједности (у даљем тексту: Савјет). Оно што можемо додатно примијетити јесте да међу државама које нису потписале Статут или су му се противиле налазе оне које су 1998. године на Скупштини гласале против Статута: САД, Кина, Израел, Јемен, Ирак, Либија и Катар. И професор Бејатовић у свом раду са почетка овог вијека изражава забринутост за функционисање МКС-а будући да су САД биле против његовог оснивања²⁰, али не само оне већ и друге водеће силе, као што је поменуто.

Неколико мјесеци након што је Статут ступио на снагу, 11. марта 2003. године у присуству 89 држава потписница Статута и присуство Кофија Анана (Kofi Atta Annan), генералног секретара УН-а, инаугурисано је осамнаест судија²¹, док је у априлу 2003. године изабран и први тужилац Луис Морено Окампо (Luis Gabriel Moreno Ocampo), а званичан датум за почетак рада МКС-а узима се 1. јули 2003. године. Прва оптужница пред МКС-ом подигнута је 2007. године, а први поступци су вођени због ситуација на подручју Африке. Код вођења поступка треба обратити пажњу на два термина: случај и ситуација, при чему се под случајем подразумијева конкретан догађај, гдје се зна о ком се кривичном дјелу ради и ко је окривљени, а ситуација се тумачи шире и представља одређено стање, на одређеној територији у одређеном временском периоду и ситуација може постати случај ако буде пријављена тужиоцу и он након тога покрене истрагу.

И оно што је посебно истицано као спорно питање, а што помиње и професор Симовић у свом раду, јесте ко ће бити надлежан за покретање поступка пред МКС-ом, па је на крају предвиђено да поступак може покренути: тужилац, Савјет и држава чланица Статута.²²

Међународним кривичним дјелом, како се наводи у литератури, с једне стране нарушава се мир, али и угрожавају загарантована људска права у миру и рату²³, због чега је човјечанство заинтересовано да се суди учиниоцима кривичних дјела и тиме поврати нарушена равнотежа. Поред тога што МКС суди за најтежа кривична дјела из међународног права, и састав суда је међународног карактера. Оно што је посебно занимљиво јесте мо-

²⁰ Станко Бејатовић, „Стални међународни кривични суд и његове процесне одредбе“, Југословенска криза: поуке за међународно право, (2001): 146.

²¹ Драган Јовашевић и Вељко Икановић, Међународно кривично право, (Бања Лука: Паневропски универзитет Апеирон, 2015), 59.

²² Миодраг Н. Симовић, „Међународно кривично правосудје: Настанак и историјска револуција“, 96.

²³ Милијана Буха, „Надлежност Међународног кривичног суда“, Правни живот: лист за правна питања и праксу, 58, 13 (2009):1137.

гућност повлачења ратификације (чл. 127 Статута), те је до данас иступило неколико држава, о чему ће бити ријеч у наставку.

3.1. Надлежности МКС-а

Међународна заједница постаје носилац вођења поступка, који се води пред МКС-ом, односно државе су своју надлежност над вођењем неког поступка пренијеле на МКС, по приступању Римском статуту, а његово је сједиште у Холандији (у Ден Хагу).

И оно што је битно јесте да овај поступак има више елемената европско-континенталног система уз постојање стадијума поступка са нагласком на истрагу, која је издвојена фаза поступка, док се из англосаксонског система примјењују сљедеће одредбе: независна улога судије, начело јавности и непосредности, пасивност судије, јер странке прикупљају и изводе доказе, што олакшава његову примјену, као и чињеница да све већи број земаља европско-континенталног система у свој правосудни систем уводе елементе англосаксонског система.²⁴

Међународни кривични суд је заснован на уговору којем су приступиле државе и примарна надлежност је на националним судовима, осим ако се установи да је држава водила поступак у циљу: избјегавања кривичне одговорности за кривична дјела из надлежности Суда или због тога што суђење није вођено на начин који би обезбиједио независност у одлучивању и непристрасност у складу са начелима вођења поступка или је поступак вођен на начин који је у датим условима био недосљедан у спровођењу намјере да се окривљени изведе пред лице правде (чл. 17). Надлежности које МКС има су: стварна, мјеста, временска и функционална.

Кад је ријеч о стварној надлежности, можемо примијетити два облика надлежности: основни и допунски, при чему се под основним подразумева суђење за кривична дјела прописана у Статуту (злочин геноцида, ратни злочин, злочин против човјечности и злочин агресије), а допунски се односи на дјела против правосуђа прописана у чл. 70 Статута. Елементи за кривична дјела за која се суди пред МКС-ом су предвиђени Женевским конвенцијама из 1949. године и додатним Протоколима 1977. године, сем за злочин агресије, о којем ће више бити у наставку. И оно што је потребно напоменути у оквиру основне надлежности јесте да национални судови имају предност, а кад је ријеч о допунској надлежности, тада предност има МКС. Суд полази са претпоставком да ће државе жељети првенство и да воде поступке гдје се њихови држављани појављују као учиниоци кри-

²⁴ Милан Шкулић, Међународно кривично право, (Београд: Центар за издаваштво Правног факултета Универзитета, 2020), 325.

вичних дјела или су се дјела десила на територији тих држава прије него што би пренијеле надлежност на МКС.²⁵

Мјесна надлежност подразумијева примјену начела комплементарности, гдје се примарно одређује надлежности националних судова, али уз испуњење одређених услова надлежност може бити пренесена на МКС. Након што се утврди стварна надлежност, утврђује се да ли су испуњене друге претпоставке које се односе на мјесто извршења кривичног дјела, односно да ли је дјело извршено на територији државе која је прихватила надлежност, али МКС може бити надлежан и на територији државе која није приступила Статуту, али је на основу писане изјаве прихватила његову надлежност (случај са Украјином).²⁶ И други разлог подразумијева да се ради о држављанину државе која је приступила Статуту, на шта нас упућује чл. 12, а у чл. 26. Статута прописано је да се неће пред МКС судити лицу које у вријеме извршења кривичног дјела није навршило 18 година. Чињеница да се таквим лицима не може судити пред МКС-ом, зато што постоји процесна сметња, не значи истовремено да је апсолутно искључена њихова одговорност; могуће је да се води поступак пред националним судовима, чиме је заправо остављен простор државама да у својим националним законодавствима ријеше ово питање.

Оно што се сматра најважнијом карактеристиком МКС-а кад је ријеч о надлежности, своди се на то што временска надлежност МКС-а обухвата надлежност за вођење поступка само за дјела која буду учињена након ступања Статута на снагу. Временско важење на начин како је предвиђено у Статуту напоскон се постиже поштовањем једног од основних начела, а то је начело забране ретроактивне примјене права, уз напомену да национални судови немају ограничење које има Статут у погледу временске надлежности.

Има и аутора који сматрају да је недостатак Статута управо у томе што се његове одредбе не могу примијенити ретроактивно, позивајући се притом на Конвенцију УН-а о незастаријевању ратних злочина и злочина против човјечности из 1968. године.²⁷ Мишљење професора Шкулића такође иде у том правцу, гдје у својој књизи наводи како је у погледу временске надлежности МКС требало омогућити ретроактивну примјену, јер не постоји препрека у оквиру материјалног права, па је тако МКС на самом по-

²⁵ Миодраг Н. Симовић, Милан Благојевић и Владимир М. Симовић, Међународно кривично право, друго издање. (Источно Сарајево: Правни факултет, 2013), 427.

²⁶ International criminal court – Ukraine, Situation in Ukraine, ICC-01/22, „Jurisdiction in the general situation“ приступљено 04.07.2023. године <https://www.icc-cpi.int/situations/ukraine>

²⁷ Зоран Вучинић, „Неке импресије поводом оснивања сталног Међународног кривичног суда“, Ревизија за криминологију и кривично право, 42, 3(2004): 111.

четку свога рада могао преузети случајеве и наставити вођење поступка за она кривична дјела за која су били надлежни *ad hoc* судови, чиме би се добило на његовој универзалности.²⁸ Како се наводи у једном занимљивом размишљању, стварање сталног МКС-а не би требало сматрати одредиштем до којег је водио пут преко *ad hoc* трибунала, већ заправо почетком једног новог поглавља, а главном предношћу МКС-а може се сматрати што имамо јединствена правила, за разлику од ранијег стања, кад се ова област регулисала правилима у оквиру међународних правних алата и судске праксе, гдје је често оспораван концепт завјере.²⁹

Уз то, претходно основани судови имали су за циљ да успоставе правду, која је била нарушена различитим ратовима, и вјеру у правни поредак и да водеће државе у свијету су у стању да одрже мир, врате повјерење и осјећај правде, чак бисмо рекли сатисфакцију жртвама.

Поред начела законитости, као примарног начела, за рад овог МКС-а битно је објаснити и поменуто начело комплементарности, које подразумева, како је предвиђено у чл. 1 Статута, да ће МКС бити комплементаран у односу на националне судове. Приликом објашњавања територијалне надлежности МКС-а, не можемо да не упоредимо овај институт код ранијих *ad hoc* судова, гдје је надлежност експлицитно била предвиђена и ограничена на одређени простор.

Оно што је битно истаћи код односа између националних и међународних судова јесте који суд има предност приликом суђења, па је тако занимљиво приметијети да у односу између националних и *ad hoc* судова предност имају *ad hoc* судови. То није случај са МКС-ом, који је комплементарни суд у односу на националне судове, гдје се начело *ne bis in idem* поштује, осим у горенаведеним ситуацијама из чл. 17 Статута. У обје ситуације државе су биле или би требало да буду заинтересоване да оне имају надлежност, али код *ad hoc* судова је видљиво неповјерење међународне заједнице у објективност националног правосуђе, односно постоји мишљење да ће олако ослободити осумњиченога. Уз то, *ad hoc* трибунали су обично „наметнути“ од стране међународне заједнице, како би се вратио осјећај реда и правде и створио утисак како ће неко непристрастан да пресуди. Поред тога имамо два *ad hoc* трибунала, који су оснивани због грађанских ратова. С друге стране, кад је ријеч о МКС-у, нема тог осјећаја присиле, јер су државе добровољно приступиле Статуту и уз то се јавља

²⁸ Милан Шкулић, Међународни кривични суд: надлежност и поступак, (Београд: Правни факултет - Досије, 2005), 351.

²⁹ Милан Шкулић и Вања Бајовић, Историја међународног кривичног правосуђа и основне одлике поступка пред сталним Међународним кривичним судом, (Београд: Досије студио, 2017), 68.

потреба за тим међународним јединством и осуда међународне заједнице за извршена кривична дјела.

Лица се у складу са чл. 102 Статута предају МКС-у да ли својевољно или од стране држава које су ратификовале Статут, јер, као што је већ поменуто, МКС нема своју полицију, него зависи искључиво од сарадње државних органа држава чланица Статута.

Но, занимљиво је у овом случају примијетити какав став према МКС-у имају велике силе које су сталне чланице Савјета, гдје у првом реду долази до изражаја однос САД према МКС-у, јер додатни проблем представља управо покушај држава да избјегну примјену међународног права, што је видљиво и са Статутом, и то на два начина – тако што не ратификују међународне уговоре или тако што ставе одређене резерве. Американци су, на примјер, закључили десетине уговора са државама које су се на тај начин обавезале да ће одбити да предају америчке држављане МКС-у, уз могућност да учине одмазду према свакој држави које буде супротно поступила. Одмазда се огледа кроз изрицање економских и војних санкција, а до које то мјере иде, показује примјер када је предсједник САД Доналд Трамп (Donald Trump) иницирао изрицање економских санкција и увођење визних ограничења тужиоцу и замјенику тужиоцу МКС-а због покретања поступка против америчких држављана за кривична дјела чињена у Авганистану.

Закључени споразуми између САД и држава које су ратификовале Статут су правно ништави, јер су противни Конвенцији о уговорном праву из 1969. године³⁰, а уз то чл. 98 Римског статута прописује да ни лица која обављају највише функције немају право да се позову на имунитет, што заправо значи да без обзира на то што САД нису ратификовале Статут, то не значи да њихови грађани не могу бити предани суду у случају да се нађу на територији државе која је потписница Статута и тиме преузела обавезу да преда лице које потражује МКС. Ова одредба постаје битна управо због издатог налога за хапшење предсједника Русије, будући да је држављанин државе која није ратификовала Статут; ако би се нашао на територији државе која је ратификовала Статут, држава би била у прилици да га изручи МКС-у. Уз то још један занимљив детаљ на релацији МКС-а и Русије јесте у томе да је својевремено постојала и пријетња Русији да ће се основати привремени суд који би био надлежан да суди за догађаје који су се десили у Чеченији.³¹

³⁰ Зоран Вучинић, „Неке импресије поводом оснивања сталног Међународног кривичног суда“, 108.

³¹ *Ibid*, 106.

3.2. Злочин агресије према Римском статуту

У наставку ћемо се бавити злочином против мира, тј. агресијом, проблемима у вези са његовим дефинисањем у Статуту и примјеном у конкретном случају током сукоба у Украјини. Оно што је битно напоменути јесте да је у оквиру основне стварне надлежности МКС-а било предвиђено да ће суд бити надлежан за кривично дјело агресије након што се установе елементи бића овог кривичног дјела, што је допунама Статута 2011. године ријешено. У односу на преостала дјела, која су била много раније дефинисана и нису стварале веће дилеме приликом усвајања и касније примјене, кривично дјело агресије је поприлично спорно и, како наводи извор, противљење уношењу овог кривичног дјела у Статут је политичке природе, а уз то оно у великом броју случајева претходи извршењу других кривичних дјела у надлежности овог суда.³²

Резолуцијом број 6, од 11. 6. 2010. године, у Кампали (Уганда) је дефинисана агресија као кривично дјело у надлежности МКС-а да би је у децембру 2017. године потребан број држава ратификовао и од јула 2018. године је и званично у надлежности МКС-а. Злочин агресије је дефинисан у чл. 8 на сљедећи начин: „планирање, припрема, покретање или извршење чина агресије који по својем карактеру, тежини и размјеру представља очигледно кршење Повеље Уједињених народа које врши особа која има стварну моћ надзирати или управљати политичким или војним дјеловањем државе или као употреба оружане снаге једне државе против суверенитета, територијалне цјеловитости или политичке независности друге државе, или на било који други начин противно Повељи Уједињених народа. Свако од сљедећих чињења, независно о објави рата, сматраће се, у складу с Резолуцијом 3314 (XXIX) Опште скупштине Уједињених народа, од 14. децембра 1974. године, чином агресије.“ Из наведених норми је видљиво на који се начин може извршити кривично дјело, ко може бити учинилац и да није неопходно да буде објављен рат, али је видљиво такође како није предвиђена агресорна намјера као субјективно обиљежје бића кривичног дјела.

Разлог зашто злочин агресије треба бити усклађен са одредбама Повеље УН-а јесте у томе што је ово врло осјетљиво питање, јер преостала три дјела могу бити извршена и током унутрашњих сукоба, а за агресију је потребно успоставити јасну границу између хуманитарних интервенција, мировних мисија и кривичног дјела агресије. Уз то, претходно поменута три кривична дјела су међународна кривична дјела у ужем смислу, јер за

³² Божидар Бановић, Станко Бејатовић и Вељко Турађанин, Међународно кривично право, (Крагујевац: Правни факултет Универзитета у Крагујевцу, 2020), 191.

гоњење извршилаца постоји заинтересованост и интерес целокупног човјечанства.³³

Колико је дефинисање злочина агресије битно за поједине државе, видљиво је у сљедећим редовима. Велики број арапских држава је стао на становиште да треба преузети широку дефиницију како је наведена у Резолуцији Генералне скупштине из 1974. године, док се један број држава противио томе наводећи да је упитно да ли би у тој ситуацији сви елементи кривичног дјела били обухваћени обичајним међународним правом.³⁴ Куба је сматрала да поред агресије у надлежности МКС-а треба бити и „пријетња силом или употребом силе“, а Либија је тражила да се дода „агресија на животну средину“, Кина се није слагала са приједлогом да МКС може бити надлежан за агресију након што Савјет потврди да је нека држава извршила агресију.³⁵ И битна напомена: за злочин агресије се могло судити тек након што се државе чланице усагласе у погледу дефиниције и услова који треба да буду бити испуњени да би се за ово дјело судило.

3.3. Имунитет према Римском статуту

Ово питање је посебно занимљиво јер се за злочин агресије може оптужити, односно кривично гонити физичко лице које се налази на врху командног ланца пошто то дјело не може учинити војник. А ако своју пажњу усмјеримо на чл. 98, ст. 1, видљиво је тумачење, које налазимо и у извору гдје се објашњава да носилац имунитета није држава, већ титулар имунитета је лице које га ужива, што заправо значи да држава има обавезу да поштује имунитет лица, али она није носилац тог права и трећа држава је у прилици да укине имунитетско право лицу, а не себи као правном субјекту.³⁶

Селективна правда је најбоље видљива кад су у питању поступци који су се водили против шефова држава и других функционера из афричких држава (Гамбије, Бурундија, Јужноафричке Републике) и са Филипина, које су почетно ентузијастично ратификовале Статут. Посљедица таквог односа према тим државама је повлачење ратификација³⁷, уз напомену да се повучена ратификација примјењује на оне поступке који буду покренути након што је ратификација повучена, док за раније поступке обавезе

³³ Милан Шкулић, Међународни кривични суд: надлежност и поступак, 347.

³⁴ Милан Шкулић, Међународно кривично право: просторно важење кривичног права, кривично право међународног порекла, међународна кривичноправна помоћ, зачеци кривичног права ЕУ, (Београд: Службени гласник, 2022), 383.

³⁵ Небојша М. Раичевић, „Стварна надлежност Међународног кривичног суда“, Страни правни живот: теорија, законодавство, пракса, 1-2, (2005): 323.

³⁶ М. Шкулић, Међународни кривични суд: надлежност и поступак, 551.

³⁷ М. Шкулић, „Имају ли будућност међународно кривично право и Међународни кривични суд?“, Казнена реакција у Србији: тематска монографија, Део 10, (2020): 69.

државе остају. У пракси имамо ситуацију да су Гамбија и Јужноафричка Република ипак остале државе чланице, иако су у неком тренутку биле у фази повлачења ратификације, док су Бурунди и Филипини дефинитивно повукли ранију ратификацију. А то је питање интересантно управо због потенцијалног одласка председника Русије у Јужноафричку Републику, која је чланица BRICS-а.

4. НАДЛЕЖНОСТ НАЦИОНАЛНИХ И МЕЂУНАРОДНИХ СУДОВА НА ТЕРИТОРИЈИ УКРАЈИНЕ

Кад је ријеч о тренутном сукобу на територији Украјине, оно што је евидентно и логично јесте да постоји неслагање у вези са сукобом, па тако украјинска страна каже да је Русија извршила агресију/инвазију, а Русија каже да је ушла на територију Украјине како би спровела специјалну операцију и заштитила проруско становништво. Оно што је битно споменути на самом почетку јесте да су власти Украјине одлучне у намјери да траже правду или боље речено одштету у овом сукобу пред Међународним судом правде, па је тако поднесена тужба против Русије још у фебруару 2022. године. У вези са тренутним дешавањима у Украјини могуће је неколико расплета кад је ријеч о процесуирању за извршена кривична дјела: да се поступак води пред надлежним судом у Украјини, да се формира *ad hoc* трибунал, оснује интернационализовани суд или да се поступак води пред МКС-ом.

Кренућемо од последње опције, будући да МКС већ води истрагу за три кривична дјела на подручју Украјине (геноцид, злочин против човјечности и ратни злочин), док за агресију није могуће водити поступак. Поред тога, већ је раније речено да Русија јесте потписала Статут, али он никад није ратификован и не обавезује Русију да сарађује са МКС-ом и изручи своје држављане, а с друге стране Украјина је на основу дане изјаве прихватила надлежност МКС-а на својој територији. Уз то је 17. марта 2023. године издан налог за хапшење председника Русије, при чему је оптужен за ратни злочин и, како се наводи, да је био умијешан у депортацију дјете из Украјине у Русију. Оно што се овдје покреће као питање јесте да ли је могуће суђење у одсуству пред интернационализованим или другим судом, будући да МКС ту могућност не предвиђа, али то нас води даље до потенцијалне пресуде која би била изречена и до питања на који начин би била извршена.

Кад је у питању кривично дјело агресије које се помиње у овој ситуацији, за њега, у случају да се покрене поступак, могу бити надлежни и

национални судови у Украјини, будући да она има у свом законодавству прописано кривично дјело агресије. Кршење одредби међународног кривичног права прописано је Кривичним законом Украјине у Одјелу XX под називом: „Кривична дјела против мира, безбједности човјечанства и међународног правног поретка“. Тако је у члану 437 дефинисано „Планирање, припрема или вођење агресивног рата или оружаног сукоба, или завјера у било које такве сврхе, казниће се затвором од седам до дванаест година. Вођење агресивног рата или агресивних војних операција казниће се затвором од десет до петнаест година.“ Чл. 438 бави се повредама правила ратовања, чл. 439 употребом оружја за масовно уништење, чл. 442 злочином геноцида, чл. 443 оштећењем живота представника и чл. 444 кривичним дјелима против лица и установа под међународном заштитом.³⁸

У другој варијанти (да се оснује *ad hoc* трибунал) имамо ситуацију да је до сада ова врста судова оснивана резолуцијама Савјета које су саме по себи доста спорне, због поистовјеђивања термина мјера и суд, али исто тако знамо да ће бити тешко постићи сагласност у оквиру Савјета за један овакав подухват, јер је за усвајање Резолуције потребно да гласају све сталне чланице Савјета. Трећу опцију је већ најавила Урсула фон дер Лајн (Ursula von der Leyen), предсједница Европске комисије, а подразумијева да Украјина закључи споразум са УН-ом или ЕУ и на тај начин да се формира суд који би био интернационализован.

И на крају остаје још једно неријешено питање, а то је ко ће одговарати за ракетне нападе још из 2022. године и оружане нападе у мају 2023. године, али и најновије нападе касетном муницијом на простору Белгорода (територија Русије), јер та регија се налази на територији државе која није ратификовала Статут. За извршење тог кривичног дјела се оптужују држављани Украјине, која такође није ратификовала Статут, већ само признала надлежност МКС-а на својој територији и тако у тој конкретној ситуацији имамо правну празнину, гдје би се истрага могла покренути на основу пријаве Савјета, што је извјесно да се неће десити.

³⁸ Verkhovna Rada of Ukraine Legislation of Ukraine, *Criminal code of Ukraine*, приступљено 31.07. 2023. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14?lang=en#Text>

5. ЗАКЉУЧАК

На крају овог рада многа питања остају отворена, али оно што је сигурно јесте да ниједан локални сукоб није уздрмао свијет до те мјере и није пријетио да постане сукоб глобалних размера. Када је ријеч о надлежности МКС на територији Украјине и Русије, видимо да се ради о сложеној ситуацији, која се неће тако лако ријешити. Како је речено у раду, за кривична дела почињена на територији Украјине може бити надлежан МКС, јер је Украјина и раније прихватила надлежност овог суда, али могу бити надлежни и судови на територији Украјине, што би можда било најпрактичније због прикупљања доказа, али се с друге стране поставља питање колико је у оваквим околностима могуће водити такав поступак. Видљив је интерес међународне заједнице, прије свега САД, Велике Британије и земаља ЕУ, за формирање интернационализованог суда, као рјешење за избјегавање формирања привремених трибунала. Покретање истраге против руског председника у овој ситуацији изгледа као бесмислен потез, јер су мале шансе да му се суди, осим евентуално да га изруче државе чланице Статута, али шта ако те државе игноришу своје обавезе из Статута, као што је случај са бившим председником Судана Омаром Ал-Баширом током самита у Јужној Африци. И имамо занимљиву правну празнину у вези са Белгородском регијом и истоименим градом, која сада остаје у позадини због фокусирања на територију Украјине.

ЛИТЕРАТУРА:

- Бабић, Милош. Међународно кривично право, друго издање. Бања Лука: Правни факултет, 2021.
- Бејатовић, Станко. „Стални међународни кривични суд и његове процесне одредбе“, Југословенска криза: поуке за међународно право, (2001): 145-154.
- Бановић, Божидар, Станко Бејатовић и Вељко Турањанин. Међународно кривично право. Крагујевац: Правни факултет Универзитета у Крагујевцу, 2020.
- Буха, Милијана. „Надлежност Међународног кривичног суда“, Правни живот: лист за правна питања и праксу, 58, 13 (2009): 1135–1153.
- Вучинић, Зоран. „Неке импресије поводом оснивања сталног Међународног кривичног суда“, Ревизија за криминологију и кривично право, 42, 3 (2004): 105–113.
- Ђурђић, Војислав и Драган Јовашевић. Међународно кривично право. Београд: Номос, 2003.

- Игњатовић, Александар, Митар Кокољ и Александар Ђурић. Међународно кривично право. Нови Сад: Правни факултет за привреду и правосуђе: Привредна академија, 2009.
- Јовашевић, Драган. „Међународно кривично правосуђе у функцији одржавања и заштите мира и међународне безбедности“, Међународни проблеми, (2005): 369–395.
- Јовашевић, Драган. „Међународно кривично правосуђе: између права, правде, помирења и права жртава“, Међународни проблеми, вол. 63, но. 4, (2011): 536–566.
- Јовашевић, Драган и Вељко Икановић. Међународно кривично право. Бања Лука: Паневропски универзитет Апеирон, 2015.
- Крстић, Ивана. „Значај универзалне надлежности након успостављања Међународног кривичног суда. Правни живот: лист за правна питања и праксу, 59, 12 (2010): 243–263.
- Лепосавић, Владимир. Међународно кривично правосуђе, Правни зборник: мјесечни правни часопис, 3–4 (2010): 67–79.
- Раичевић, Небојша. „Стварна надлежност Међународног кривичног суда“, Страни правни живот: теорија, законодавство, пракса, 1-2 (2005): 317–336.
- Симовић, Миодраг, Милан Благојевић и Владимир Симовић. Међународно кривично право, друго издање. Источно Сарајево: Правни факултет, 2013.
- Симовић, Миодраг. „Међународно кривично правосуђе: Настанак и историјска револуција“. Годишњак Правног факултета - Часопис за правну теорију и праксу, 36, 36 (2014): 79–101.
- Стојановић, Зоран. Међународно кривично право, *шесто допуњено издање*. Београд: Правна књига, 2008.
- Ђујић, Миодраг. „Критички осврт на функцију међународног кривичног правосуђа“. Наука и пракса пословних студија : зборник радова = *Science and Practice of Business Studies : Collection of Papers*, (2017): 842–851.
- Шкулић, Милан. Међународни кривични суд : надлежност и поступак. Београд: Правни факултет - Досије, 2005.
- Шкулић, Милан и Вања Бајовић. Историја међународног кривичног правосуђа и основне одлике поступка пред сталним Међународним кривичним судом, Београд: Досије студио, 2017.
- Шкулић, Милан. Међународно кривично право. Београд: Центар за издаваштво Правног факултета Универзитета, 2020.
- Шкулић, Милан. „Имају ли будућност међународно кривично право и Међународни кривични суд?“, Казнена реакција у Србији : тематска монографија, Део 10 (2020): 36–82.
- Шкулић, Милан. Међународно кривично право: просторно важење кривичног права, кривично право међународног порекла, међународна кривичноправна помоћ, зачеци кривичног права ЕУ. Београд: Службени гласник, 2022.
- <https://nsarchive.gwu.edu/briefing-book/russia-programs/2017-12-12/nato-expansion-what-gorbachev-heard-western-leaders-early>

- https://www.gazeta.ru/politics/2021/12/07_a_14287213.shtml
- <https://treaties.un.org/Pages/showDetails.aspx?objid=08000002803e6fae>
- <https://www.interfax.ru/world/656529>
- https://crimea.ria.ru/amp/20210316/Pervyy-yubiley-krymskogo-referenduma-kak-eto-bylo-sem-let-nazad_1-1116246032.html
- <https://www.brookings.edu/articles/five-years-after-crimeas-illegal-annexation-the-issue-is-no-closer-to-resolution/>
- <https://www.dw.com/hr/minsk-2-misija-u-odga%C4%91anju/a-19045090>
- <https://www.rbc.ru/politics/02/02/2023/6213cc339a7947457ef20336>
- <https://www.icc-cpi.int/situations/ukraine>
- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14?lang=en#Text>

THE INTERNATIONAL CRIMINAL COURT AND ITS JURISDICTION ON THE TERRITORY OF UKRAINE AND THE RUSSIAN FEDERATION

Bojana Knežević³⁹

***Abstract:** In this paper, although its title implies that we will deal exclusively with local jurisdiction, we will have to focus our attention on several other issues. The first reason for this is that there are many specifics in this situation that we need to address in order to better understand the circumstances that preceded the conflict in Ukraine. Attention should also be focused on the centuries-old relationship between the two Slavic states, the circumstances in which the International Criminal Court was founded, as well as earlier temporary and internationalized courts, then the accession of the Russian Federation to the Rome Statute, but not its ratification, and the withdrawal of the signature and the consequences that this entails. since Russia is a permanent member of the Security Council. Furthermore, the focus is on defining the elements of the criminal act of aggression within the framework of the Rome Statute and the legislation of Ukraine, as well as giving a special statement by Ukraine from November 2013, whereby it accepted the jurisdiction of the International Criminal Court on its territory for all cases arising from the situation and renewed in 2014 for an indefinite period. It is important to mention the events in the Belgorod region and the issue of immunity in accordance with Article 98 of the Rome Statute and the warrant issued for the arrest of the President of the Russian Federation.*

***Keywords:** International Criminal Court, Russian Federation, Ukraine, Belgorod, immunity*

---

³⁹ master of law, e-mail: kbojana639@gmail.com